

РЕШЕНИЕ

№ 431

гр. София, 23.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тридесет и първи май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теодора Кръстева

Членове: Величка Борилова
Зорница Гладилова

при участието на секретаря Ива Андр. Иванова
като разгледа докладваното от Величка Борилова Въззивно търговско дело
№ 20221001000318 по описа за 2022 година

взе предвид следното:

Въззивното производство по реда на чл.258 и сл. ГПК е образувано по жалба на „Медикет цех“ЕООД, ЕИК 175250862, чрез адв.Д.П. от САК насочена против Решение № 260029/10.01.2022 г., постановено по т.д.№ 609/2021 г. по описа на Софийски градски съд, ТО, с което е отхвърлен предявеният от дружеството жалбоподател против „Етрима“АД /в несъстоятелност/, ЕИК 832047959 иск с правно основание чл.694, ал.2, т.1 ТЗ за установяване на вземане по чл.59, ал.1 ЗЗД в размер на 20 700 лв., представляващо обезщетение за ползване на 3 258 кв.м. от производствена сграда в поземлен имот с № 000578 в гр.Етрополе за времето от 16.01.2020 г. до 06.03.2020 г.

В жалбата се поддържа неправилност на обжалваното решение, като постановено при съществени нарушения на съдопроизводствените правила, изразяващи се в едностранчива и превратна преценка на приобщените по делото доказателства, както и за постановяването му в противоречие с материалния закон – ТЗ и ЗЗД, вкл. за необоснованост.

Поддържа се, че по предявеният иск за неоснователно обогатяване били установени всички предпоставки за неговото уважаване - въззивникът-ищец бил собственик на недвижимия имот, върху който без основание ответника-въззиваем държал свои недвижими вещи, като по този начин спестил разходи за наем, за сметка на насрещната страна, която обедняла, защото пропуснала да придобие имуществени блага.

Отделно от изложеното правото на задържане било право да се откаже връщането на движимите вещи, като в този контекст необоснован бил изводът на първоинстанционния съд, че няма никакво значение дали вещите са потърсени от собственика им или не. Затова и изложените обстоятелства били от значение за преценка надлежното упражняване правото на задържане, вкл. за установяване на относимите факти, от които произтичат обогатяването и обедняването.

По подробно изложени доводи в подкрепа на изложените оплаквания е поискано от въззивната инстанция да отмени обжалваното решение и да постанови ново по съществото на спора, с което предявеният иск се уважи в пълен размер.

В отговора по въззивната жалба синдикът на „Етрима“ АД /н/ оспорва наведените в нея доводи и поддържа правилност на решението на СГС.

Дружеството чрез законните си представители не е взело становище по жалбата.

Софийският апелативен съд, търговско отделение, пети състав, като съобрази данните по първоинстанционното дело, приема следното:

СГС е бил сезиран с положителен установителен иск с правно основание чл.694, ал.2, т.1 ТЗ.

Твърдяло се е в обстоятелствената част на исковата молба, че ищцовото дружество предявило вземанията си в производството по несъстоятелност на ответното, като част от тях били включени в списъка с приети такива, но процесното вземане не било прието от синдика, а възражението на ищеца до съда по несъстоятелността било оставено без уважение.

Твърдяло се е още, че „Медикет цех“ ЕООД е собственик на недвижим имот – ПИ № 000578, с находящите се в него сгради, придобит от него след приключване на процедура по публична продажба. Преходен собственик на имота бил ответника.

В деня на предаване на владението по отношение на имота в производствената сграда се установило наличие на движими вещи – машини, които не били предмет на публичната продажба и се установило, че са собствени на „Етрима“ АД. Същите заемали 3 268 кв.м. от площта на сградата.

Според ищецът заетата площ неоснователно се ползва за съхранение на чужди движими вещи и по този начин се ограничавала възможността му да използва собствения си имот.

С покана до изп.директор на ответното дружество от 07.01.2020 г. същият бил уведомен, че наличните вещи пречат на собственика да ползва придобития от него имот и същите следва да бъдат изнесени незабавно.

Т.к. това не било сторено е поискано от съда да постанови решение, с което да приеме за установено, че ответникът дължи на ищеца сумата от 20 700 лв., представляваща обезщетение за неоснователно обогатяване на осн.чл.59 ЗЗД, изразяващо се в неоснователно ползване на 3 268 кв.м. от сградата, находяща се в ПИ № 00578 в гр.Етрополе, за периода от 16.01.2020 г. до 06.03.2020 г.

Ответното дружество, чрез законните си представители, не е подало отговор по исковата молба.

Синдикът му Е. Т. е взела писмено становище за допустимост, но неоснователност на предявения иск по съображенията, застъпени от съда по несъстоятелността в определенията му, с което процесното вземане не е прието за удовлетворяване в производството по несъстоятелност.

В допълнително разменените книжа страните не са навели различни от изложените становища по иска.

Софийският апелативен съд в решаващия състав, в изпълнение на правомощията си по чл.269 ГПК след като извърши служебна проверка за валидност и допустимост на първоинстанционното решение, което се обжалва изцяло, прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразявайки основанията за неправилност на обжалвания съдебен акт, посочени във въззивната жалба, приема следното:

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо, като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на неговата правораздавателна власт и в съответната форма, по редовно предявен иск.

По същия страните по делото са надлежно легитимирани /с оглед твърденията на ищеца/, за който е налице правен интерес от предявяване на положителен установителен иск

за установяване съществуването на вземането му, предявено производството по несъстоятелност по реда на чл.685 ТЗ, но включено в списъка с неприети вземания, при неуважаване на възражението на ищеца-кредитор за това.

Искът е предявен в рамките на преклузивния срок по чл.694, ал.2, във вр. с ал.6 ТЗ .

Разгледани по същество оплакванията за неправилност на първоинстанционното решение решаващият състав намира за неоснователни, като за да достигне до този извод съобрази от фактическа и правна страна следното:

Служебно извършената проверка по партидата на въззиваемото дружество установи, че с Решение № 450/05.03.2020 г. по т.д. № 1984/2019 г. е обявена неплатежоспособността на „Етрима“АД, определена е началната й дата – 31.12.2016 г. и е открито производство по несъстоятелност на дружеството.

С определение на съда по несъстоятелността от 22.10.2021 г. за постоянен синдик е назначена Е. Г. Т..

Установи се още, че в срока по чл. 685, ал. 1 ТЗ с молбата на въззивника с вх. № 39296/05.05.2020 г., същият е предявил в производството по несъстоятелност вземане в размер на 35 383,88 лв. за обезщетение за ползване за времето от 16.01.2020 г. до 06.03.2020 г. на 3 268 кв.м. от производствена сграда, находяща се в поземлен имот с № 000578 в гр. Етрополе. За същото в молбата си за предявяването му кредиторът е посочил, че има право на задържане върху движимите вещи, съответно привилегия по чл. 722, ал. 1, т. 2 от ТЗ в производството по несъстоятелност.

Това вземане е било включено от синдика в списъка на неприетите вземания по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, а подаденото възражение с вх. № 71730 от 20.07.2020 г. срещу списъка в тази му част е било оставено без уважение от съда по несъстоятелността с определение № 261690/23.03.2021 г., обявено в ТР на 25.03.2021 г.

Страните не са спорили по релевантия за предмета на производството факт, установим и от приобщените писмени доказателства, че въззивникът се легитимира за собственик на поземлен имот № 000578 в землището на гр.Етрополе с площ от 31,295 дка, ведно с изградените в имота сгради, които придобил въз основа на публична продажба чрез търг с тайно наддаване по изп.д. № 170287658/2017 г. на НАП.

Владението върху тези имоти му е предадено с нарочен протокол за въвод от 12.12.2019 г., в който са описани и сградите върху терена - производствената сграда, находяща се в ПИ, на два етажа с разгърната застроена площ от 3 268 кв.м., магазин със застроена площ от 162 кв.м., портиерна със застроена площ от 22 кв.м., сграда с друго предназначение от 17 кв.м.

Противно на поддържаното от ищеца-въззивник в протокола не е отразено наличието на движими вещи в производствената сграда към момента на предаване на владението, но страните не спорят по този факт. С покана, връчена на 07.01.2020 г. на изп.директор на „Еритма“АД /н/, дружеството е поканено да заплати на „Медикет цех“ЕООД обезщетение за неправомерното ползване на помещението, от което машините заемат 3 268 кв.м., изчислено по средна стойност на пазарна цена на кв.м. 5 лв., за периода 13.12.2019 г. – 06.01.2020 г.

Видно от съдържанието на поканата, същата не съдържа изявление от страна на „Медикет цех“ЕООД в насока покана на насрещната страна да изнесе собствените му машини, намиращи се производствената сграда.

Напротив - с поканата въззиваемото дружество е било предупредено, че за дължимите суми въззивникът упражнява право на задържане върху движимите вещи, от което ще последва обуславяне на задълженията за сумите по претендираното обезщетение с правото да получи вещите.

Страните не спорят по факта, че вкл. към датата на провеждане на устните състезания по делото пред настоящата инстанция движимите вещи – машини, собственост на „Етрима“АД, се намират в собствената на въззивника производствена сграда.

Гореустановеното от фактическа страна предполага следните правни изводи:

По въпроса относно приложението на института на неоснователното обогатяване в

нормата му на чл.59 ЗЗД в специфичната хипотеза, при която поведението на твърдящия обедняването фактически го обуславя като правна последица на това поведение, е налице практика на касационната инстанция по реда на чл.290 ГПК, обективирана в Решение № 190 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 512/2017 г., I т. о., ТК.

Решаващият състав съобразявайки и нормата на чл.290, ал.3 ГПК, изцяло споделя даденото в същото разрешение, което е възприето и от съда по несъстоятелността в развито се пред него производство по чл.692 ТЗ, както и първоинстанционния съд в обжалваното решение.

Този извод се налага предвид че даденото разрешение съответства в най-пълна степен на правната същност на уреденият в чл. 59 ЗЗД общ субсидиарен състав на неоснователното обогатяване, като източник на облигационни правоотношения, както и на спецификата на конкретно установените по делото факти.

Съобразно формираната трайна и последователна практика на съдилищата, основателността на иска по чл. 59 ЗЗД предполага установяването в кумулативна даденост на следните предпоставки: 1/ увеличаване на имуществото на едно лице за сметка на имуществото на друго лице; 2/липса на друга възможност за защита на обеднелият; 3/ обедняването и обогатяването да произтичат от едни и същ факт или обща група факти; 4/ връзката между тях може и да не е причинно - следствена.

При установяването им неоснователно обогатилият се трябва да върне по-малката сума измежду тази, с която се е обогатил и тази, остойностяваща обедняването.

В случая ищецът твърди, че имуществото на ответника се е увеличило за негова сметка, поради това, че същият си е послужил с чужди блага /недвижим имот – промишлена сграда/, без основание, като си е спестил разходи за наем на вещта, който би следвало да заплати. Респ. – обедняването се изразява в пропуск от страна на ищеца-въззивник да придобие имуществени блага – да ползва сам собствената си вещ или да получи гражданските плодове от нея, под формата на наем, като обедняването и обогатяването произтичали от едни и същ факт - ползването на недвижимия имот без правно основание.

Обсъдените доказателства безсъмнено установяват твърденията за наличието на първите две от посочените по-горе предпоставки, обуславящи основателността на предявения иск по чл.59 ЗЗД, но според решаващият състав не установяват наличието на третата, а именно – обедняването и обогатяването да произтичат от един и същи факт, който в случая се твърди, че е ползването на имота без правно основание.

Това е така, защото по делото безсъмнено се установи и наличието на поведение от страна на ищеца-въззивник, променящо и изключващо този общ факт, изразяващо се в установеното от негова страна задържане на движимите вещи - машини, собственост на въззиваемия още към 07.01.2020 г. /според писмото-уведомление/. В този смисъл няма спор между страните, че още към посочения период от време, вкл. до настоящия момент въззиваемият е преустановил ползването на собствените си движими вещи – машини, като не е осъществявал фактическа власт нито по отношение на тях, нито по отношение на собствения на въззивника недвижим имот, в който те са се помещавали. Следователно няма как да се приеме, че ответникът въззиваем е този, създал реална възможност за спестяване на наема, който би плащал, ако ползваше промишлената сграда на правно основание – договор за наем.

Нещо повече - той е бил уведомен от въззивника, че по отношение на движимите вещи – машини, същият установява свое държане до заплащане на претендирано от него обезщетение.

Така именно въззивникът, който твърди, че е обеднял, на практика не само е препятствал освобождаването на собствения си имот от вещите на ответника-въззиваем, но и изначално е препятствал и какъвто и да е опит и намерение от страна на последния да промени установеното фактическо положение претендирайки, че упражнява право на задържане по отношение на същите вещи.

Това му поведение именно изключва общия факт на ползването без основание и го променя във факт неотнормим към неоснователното обогатяване - неправомерното задържане на чуждата вещ – т.е. във факт, от който не може да бъде изведено нито обогатяване на

ответника, нито обедняване на ищеца.

Ето защо и поради неустановяването от страна на ищеца-въззивник при условието на пълно и главно доказване на третата от предпоставките, изпълващи фактическия състав на иска по чл.59 ЗЗД, а именно – наличието на общ факт, от който произтичат обогатяването и обедняването следва да се приеме, че същият следва да се отхвърли като неоснователен.

По изложените съображения като правилно, първоинстанционното решение следва да се потвърди.

Несъстоятелни са доводите на въззивника, че последиците от направеното от него възражение за задържане не били настъпили, поради което и същото не било пречка въззиваемият да изнесе вещите си от сградата на въззивника.

На същото следва да се отговори, че съгласно материалния закон в нормите му на чл.91 ЗЗД и чл.72 ЗС и установената съдебна практика по приложението им, правото на задържане е самостоятелно, акцесорно и обезпечително право на владелеца - кредитор срещу собственика – длъжник, като съществуването му е обусловено от наличието на непогасено вземане за подобрения или разноски.

Доколкото в случая се претендира от въззивника, че в негова полза съществува непогасено вземане срещу въззиваемия, което има за източник неоснователно обогатяване следва да се заключи, че безспорно заявеното от него в писмото-покана право на задържане е неоснователно, защото не касае вземане за подобрения и/или разноски.

В този смисъл и повдигнатият от въззивника въпрос относно настъпване на последиците от безсъмнено заявеното от него възражение за задържане, е ирелевантен за предмета на настоящето производство, доколкото се установява от данните по делото, че то не съществува в правния мир.

По тези съображения несъстоятелни са и оплакванията му за неправилност на първоинстанционното решение, поради неправилно приложение на материалния закон в нормата му на чл.91 ЗЗД. Същата урежда хипотезата на единия от видовете право на задържане, което е право да се откаже връщане на чужда движима вещ до едновременно удовлетворяване на изискуемо насрещно вземане във връзка със запазването, поддържането, поправянето или подобрене на вещта, или за вреди, причинени от нея. При установеното от фактическа страна очевидно е, че в настоящия случай подобна хипотеза не би могла и да се обсъжда, именно предвид характера на главния иск – такъв за неоснователно обогатяване.

С оглед изхода от спора и т.к. въззиваемата страна не претендира разноски, съдът не присъжда такива.

Мотивиран от изложеното, Софийският апелативен съд, търговско отделение, пети състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260029/10.01.2022 г., постановено по т.д.№ 609/2021 г. по описа на Софийски градски съд, ТО.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните при наличие на предпоставките по чл.280, ал.1 и ал.2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____